

1. ชื่อโครงการ: โครงการพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวแบบครบวงจร ของศูนย์ข้าวชุมชน บ้านสันทราย

2. เจ้าของโครงการ : ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย จังหวัดเชียงราย

3. หน่วยงานรับผิดชอบโครงการ :

3.1 หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.2 หน่วยงานสนับสนุน

ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงราย

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา

4. หลักการและเหตุผล

ภายใต้ FTA ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น “ข้าวไทย” เป็นหนึ่งในกลุ่มสินค้า ที่ประเทศสมาชิกอาเซียน ทำความตกลงร่วมกันในการลดภาษี จึงส่งผลกระทบต่ออย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ต่อข้าวไทยทั้งผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม การเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของข้าวไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกษตรกรของไทย ต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์การแข่งขันที่สูงขึ้น ปัจจุบันเมื่อเปรียบเทียบข้าวไทยกับประเทศอาเซียนอื่นๆ พบว่ามีต้นทุนในการผลิตที่สูงกว่าข้าวจากประเทศอาเซียนอื่นๆ เพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ทำให้ชาวนาต้องเลือกปลูกข้าวให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาด เกิดการแย่งชิงการปัจจัยการผลิตพื้นฐาน เอื้อให้เกิดการยึดครองทรัพยากรพันธุกรรมและผูกขาดการค้าเมล็ดพันธุ์จากกลุ่มทุน มีความเป็นไปได้ว่าข้าวไทยจะเผชิญภาวะการแข่งขันสูงขึ้น ซึ่งน่าจะนำไปสู่การสูญเสียความสามารถในการแข่งขันของข้าวไทยโดยเฉพาะข้าวคุณภาพต่ำ เพราะจากการเปรียบเทียบอัตราการผลิต ปริมาณการส่งออก และราคาต้นทุน จะเห็นได้ว่าประเทศเวียดนาม เป็นประเทศผู้ผลิตข้าวที่ต้นทุนต่ำกว่า ประกอบกับพันธุ์ข้าวของประเทศเวียดนาม ที่ผลิตและส่งออกเป็นพันธุ์เมล็ดสั้นแต่ได้ผลผลิตมากในการเก็บเกี่ยวแต่ละครั้ง นอกจากประเทศเวียดนามแล้วยังมีประเทศกัมพูชา ที่สามารถพัฒนาคุณภาพของข้าว จึงมีความเป็นไปได้ว่าในอนาคตอันใกล้ ประเทศกัมพูชาเองอาจจะเข้ามาแข่งขันและแบ่งส่วนแบ่งกับประเทศไทยเพิ่มอีกรายก็เป็นได้

ในการที่จะปลูกข้าวให้ได้ผลผลิตดี มีปัจจัยหลายอย่าง ทั้งคุณภาพของดิน ปริมาณน้ำ และเทคโนโลยี แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ เมล็ดพันธุ์ดีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ซึ่งให้ผลผลิตเฉลี่ยสูง ต้านทานต่อโรคและแมลง ศัตรูพืชและได้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพดีตรงตามความต้องการของตลาด ปัญหาที่สำคัญของเกษตรกร ในการผลิตข้าวที่ทำให้ผลผลิตต่ำและต้นทุนสูง คือ การใช้เมล็ดพันธุ์ไม่มีคุณภาพ มีข้าวดีด ข้าวแดงปนมาจำนวนมาก

ทำให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ และมีสิ่งเจือปนสูง ไม่ต้านทานต่อโรคแมลง ซึ่งอาจเกิดจากการเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง หรือซื้อพันธุ์ที่ไม่มีคุณภาพ เกษตรกรส่วนจะทำนาหว่านซึ่งใช้เมล็ดพันธุ์ต่อไร่สูงเกินความจำเป็น ใช้ถึง ๒๕-๓๐ กก./ไร่ เพราะกลัวว่าข้าวจะไม่ออกในปริมาณที่ชาวนาต้องการ และ ต้องการได้ต้นข้าวมาก ๆ ทำให้ต้นทุนสูง ต้องใช้ปุ๋ยมากขึ้น กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้มีการส่งเสริมให้เกษตรกรเปลี่ยนไปใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ที่ผลิตและจำหน่ายโดยศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อยกระดับปริมาณและคุณภาพผลผลิตข้าว ให้ตรงกับความต้องการของตลาด เกษตรกรสามารถจำหน่ายข้าวเปลือกได้ในราคาที่สูงขึ้น และสามารถแข่งขันในตลาด แต่ในปัจจุบันปีการผลิต 2566/67 ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว กรมการข้าว ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ประมาณ 100,000 ตัน ซึ่งยังไม่เพียงพอต่อปริมาณความต้องการเมล็ดพันธุ์ข้าวของทั้งประเทศ ที่อยู่ประมาณ 1.33 ล้านตัน ดังนั้น ศูนย์ข้าวชุมชนที่ขึ้นทะเบียนกับกรมการข้าวมีจำนวน 6,504 ศูนย์ใน 75 จังหวัดทั่วประเทศ จึงเป็นช่องทางหนึ่งที่สำคัญ ที่จะช่วยเพิ่มปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร กรมการข้าว จึงมุ่งผลักดันศูนย์ข้าวชุมชนให้เป็นกลไกสำคัญกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้แก่ชาวนาในระดับพื้นที่ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาการผลิตข้าวอย่างยั่งยืน ต่อไป

ทางด้านศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงราย และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา กรมการข้าว เป็นอีกหน่วยงานที่ได้เข้ามาดูแลสนับสนุนเกษตรกรในพื้นที่ จังหวัดเชียงรายและจังหวัดพะเยา ผลิตเพื่อศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยาให้ได้พันธุ์ข้าวคุณภาพดี ตามความต้องการของเกษตรกรในราคาที่ช่วยลดต้นทุนและแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในการซื้อเมล็ดพันธุ์ อาทิ ข้าวหอมมะลิ (ข้าวดอกมะลิ 105) และข้าวเหนียว (กข6)

และอีกหนึ่งปัญหาที่สำคัญของชาวนาไทย คือขาดเงินทุนหมุนเวียนในแต่ละรอบการทำนา อาทิ เช่น ค่าเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช รวมทั้งค่าจ้าง รถไถ รถดำนา รถเกี่ยวข้าว ทำให้ชาวนาส่วนใหญ่ต้องกู้ยืมเงินเพื่อให้ได้ปัจจัยการผลิตข้างต้น และต้องรีบขายข้าว เพื่อชำระเงินกู้ ทำให้ถูกเอารัดเอาเปรียบด้านราคาจากโรงสีหรือผู้ประกอบการ วนเวียนเป็นปัญหาของชาวนาไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย จ.เชียงราย ทำโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุน งบประมาณ จากทางกองทุนในโครงการ “ **พัฒนาห่วงโซ่คุณค่าการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวแบบครบวงจร ของศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย** ” เพื่อให้เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ได้ลดภาระในเรื่องเงินทุนหมุนเวียนในการทำนา ได้เข้าถึงเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพเพื่อเพิ่มผลผลิต และสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์เพื่อจำหน่ายในราคาที่สูงด้วยโครงการทำเกษตรพันธะสัญญา (Contract Farming) ตลอดจนมีเมล็ดพันธุ์ไว้บริการแก่สมาชิกภายในศูนย์ข้าวชุมชนและเครือข่ายเกษตรกร ในจังหวัดเชียงรายและจังหวัดพะเยา ภายใต้การกำกับดูแลของ กรมการข้าว เพื่อให้เกิดความยั่งยืนการทำนาของเกษตรกร โดยศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย เล็งเห็นถึงมูลค่าการตลาดของเมล็ดพันธุ์ข้าว ที่ยังมีพื้นที่ให้กลุ่มเกษตรกรสามารถแข่งขันตลาดได้ และเมื่อเห็นตลาดแล้วนำนวัตกรรมการผลิต รูปแบบการบริหารแบบใหม่ที่แก้ปัญหาให้เกษตรกร

ย่อมส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มและมีความเป็นอยู่ที่ดีกว่าการทำนาแบบเดิม ดังหลักการ ตลาดนำ
นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้ ตามรูป

5. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย จังหวัดเชียงราย สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีมาตรฐานตามการรับรองของ กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2. เพื่อให้สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย ได้รับรูปแบบช่วยเหลือด้านกระแสเงินสด (Working Capital) ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อจำหน่ายให้แก่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงราย ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา และกลุ่มเกษตรกรเครือข่าย
3. เพื่อให้สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว จำหน่ายแก่ลูกค้าเป้าหมาย

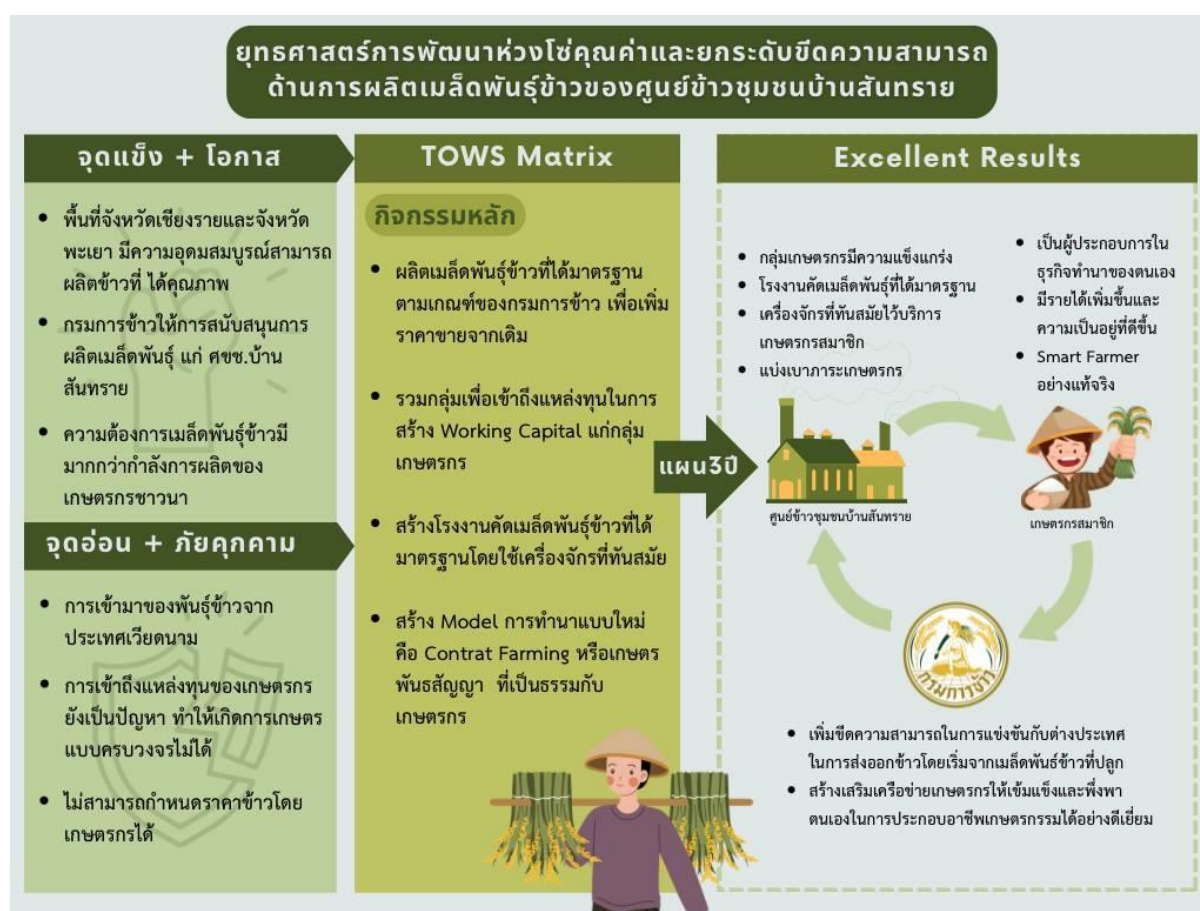
6. ขอบเขตของโครงการ / เป้าหมาย

1. สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย จังหวัดเชียงราย
2. ศูนย์ข้าวชุมชนและเครือข่ายเกษตรกร ในจังหวัดเชียงรายและจังหวัดพะเยา

3. พื้นที่รับผิดชอบบริการวิชาการของ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงราย และ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา

7. วิธีการดำเนินงาน

ประชุมชี้แจงแก่สมาชิก จำนวน 43 ราย เพื่อรับทราบถึงแผนปฏิบัติงาน และเป้าหมายการเพิ่มจำนวนสมาชิกให้ได้ 350 ราย ในระหว่างฤดูกาลเพาะปลูก 2568 – 2572 โดยมุ่งเน้นเป็นเกษตรกรประกอบอาชีพทำนา ในจังหวัดเชียงรายและจังหวัดพะเยา และได้แจ้งถึงกิจกรรม ที่จะดำเนินการภายใต้โครงการพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวแบบครบวงจร ของศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย จังหวัดเชียงราย โดยการประชุมกลุ่มสมาชิกผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Focus group) เพื่อสอบถามข้อมูลพร้อมทั้งวิเคราะห์ถึง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภัยคุกคาม ทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน โดยใช้หลักการวิเคราะห์ SWOT Analysis และ Five Force Model เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ ทำให้ได้ กิจกรรมหรือกลยุทธ์หลัก จำนวน 3 กิจกรรม และ กิจกรรมสนับสนุน จำนวน 6 กิจกรรม ดังมีรายละเอียดดังนี้

กิจกรรมหรือกลยุทธ์หลัก

1. กิจกรรม “จ่ายให้ก่อน ”

เป็นกิจกรรมหลักที่ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย จะดำเนินการบริหารและบริการปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกรสมาชิก เพื่อแก้ปัญหาทุกข้อของเกษตรกรสมาชิก เนื่องจากการประชุมและร่วมเสนอแนวทางข้อคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Focus Group) พบว่า วัฏจักรของการเป็นหนี้สินของเกษตรกร คือ การกู้ยืมเงินนอกระบบหรือกู้ยืมจากแหล่งทุนอื่น เพื่อนำมาใช้จ่ายในกิจกรรมการเพาะปลูกทำนา และช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวเป็นหลัก ส่วนปัจจัยผลิตเรื่องปุ๋ยและสารเคมี ในบางพื้นที่จะมีการช่วยเหลือโดยกองทุนหมู่บ้าน ให้เครดิตการซื้อปุ๋ยเคมีแก่เกษตรกร ไปบ้างแล้ว โดยโครงการ “จ่ายให้ก่อน” จะเข้ามาเสริมระบบกระแสเงินสดในค่าใช้จ่ายเหล่านั้น เพื่อให้เกษตรกรสมาชิกไม่ต้องกู้ยืม หรือ มีปัญหาเรื่องการสำรองจ่ายในการทำนา โดยศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย มีการช่วยเหลือเกษตรกร ดังนี้

1. ชื่อเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ได้มาตรฐานชั้นพันธุ์ขยาย(R3) ให้กับสมาชิกโดยทาง ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย จะสำรองจ่ายให้สำหรับเกษตรกรที่มีรถดำนาเป็นของตนเอง และให้เกษตรกรสมาชิกนำไปดำเนินการเพาะกล้าและดำนาด้วยตนเอง
2. ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย ทำการรับผิดชอบรับจ้างดำนาทั้งระบบ โดยค่าใช้จ่ายการว่าจ้างดำนา จะทำการหักค่าใช้จ่ายตอนเกษตรกรสมาชิกขายข้าวเมล็ดพันธุ์ คืนศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย
3. การเก็บเกี่ยวด้วยรถเกี่ยวข้าว เพื่อป้องกันการปะปนข้าวสายพันธุ์อื่น ทาง ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย จึงจำเป็นต้องดำเนินการบริหารการเก็บเกี่ยวและใช้กระบวนการวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวด้วย รูปแบบและขั้นตอนของ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทรายเองทั้งสิ้น โดยค่าใช้จ่ายว่าจ้างเก็บเกี่ยว จะทำการหักค่าใช้จ่าย ตอนสมาชิกเกษตรกรขายข้าวเมล็ดพันธุ์คืนแก่ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย
4. การจ่ายให้ก่อน จะช่วยให้เกษตรกรสมาชิก สามารถวางแผนการเพาะปลูกและวางแผนการเก็บเกี่ยวร่วมกับ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย ทำให้ปริมาณผลผลิตข้าวออกมาในช่วงเวลาที่เหมาะสมกับตลาดได้ ไม่จำเป็นต้องยึดถือตามผู้รับจ้างดำนาหรือผู้รับจ้างเก็บเกี่ยว เหมือนเช่นปัจจุบัน

2. การประกันราคาเมล็ดพันธุ์ข้าว

เกษตรพันธสัญญา หรือ คอนแทรคฟาร์มมิ่ง (contract farming) คือ ระบบการเกษตร การเลี้ยงสัตว์ หรือการเพาะปลูกพืช ที่มีการทำสัญญาซื้อขายผลผลิตล่วงหน้าระหว่างฝ่ายเกษตรกรหรือเจ้าของฟาร์ม กับคู่สัญญา คือ "ผู้รับประกัน" ซึ่งมักเป็นบริษัทเอกชนที่สัญญาว่าจะซื้อผลผลิตคืนจากอีกฝ่ายในราคาที่ตกลงกันตั้งแต่ต้น เรียกว่า "ราคาประกัน" ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงได้ก็ต่อเมื่อครบกำหนดสัญญา

ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย ได้นำหลักการเกษตรพันธสัญญา มาประยุกต์ใช้กับการประกันราคาเมล็ดพันธุ์ข้าวจากเกษตรกร ที่นำมาขายในโครงการ แก่ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย ตามราคาแต่ละสาย

พันธุ์ เช่น ข้าวหอมมะลิ (ข้าวดอกมะลิ 105) ข้าวเหนียว (กข6) ข้าวเหนียวสันป่าตอง หรือข้าวเหนียวเจียววู ที่เป็นข้าวอัตลักษณ์ของท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย ซึ่งศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย ตั้งเกณฑ์ประกันราคา ที่ 13,000 – 15,000 บาทต่อตัน ตามแต่ละสายพันธุ์ที่ส่งเสริมให้ปลูกโดย ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงราย และ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา

ในกระบวนการรับซื้อผลผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ทางศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย ได้จัดทำเกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าว ตรงข้อกำหนดตามเกณฑ์ของ กรมการข้าว โดยจะทำการจ่ายเงินให้กับเกษตรกรทันที ที่นำผลผลิตมาส่งมอบแก่ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย ในราคารับซื้อข้าวเพิ่มจากท้องตลาดอ้างอิง 500 บาท (โดยจะทำการอ้างอิงจากโรงสีขนาดใหญ่ หรือ สหกรณ์การเกษตร) เช่น ราข้าวหอมมะลิ(ข้าวดอกมะลิ 105) สหกรณ์การเกษตรเชียงรายรับซื้อ 13,000 บาท ทางศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย จะจ่ายให้แก่สมาชิกเกษตรกรโครงการ 13,500 บาท ทันที และเมื่อผลการตรวจวิเคราะห์จากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ออกมาว่าผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพเมล็ดพันธุ์ชั้นจำหน่าย(R3) ทางจะทำการจ่ายเงินส่วนต่างจากราคาประกันตาม เกษตรพันธสัญญา ให้ครบถ้วนตามสัญญา

ซึ่งในกระบวนการปกติ เมื่อนำมาส่งมอบเมล็ดพันธุ์ข้าวแล้ว ต้องทำการรอผลการตรวจวิเคราะห์จาก ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงราย และ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา เป็นเวลา 15 วันถึงจะสามารถรับเงินค่าเมล็ดพันธุ์ได้ ทำให้เกษตรกรหลายรายไม่เข้าร่วมโครงการเพราะมีค่าใช้จ่ายที่จำเป็นและเมื่อเทียบกับการจำหน่ายข้าวรูปแบบเดิมกับลานรับซื้อข้าวทั่วไป ที่สามารถรับเงินสดทันที ในกระบวนการขั้นตอนเหล่านี้ที่ถือเป็นปัญหาทุกข้อของเกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ทางศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย จะใช้เงินหมุนเวียน จากกองทุน FTA มาแก้ปัญหาดังกล่าว โดยใช้

ซึ่งกิจกรรมนี้ทางศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย ต้องทำการวางแผนการกู้ยืมเงินในระยะสั้นไม่เกิน 6 เดือน(รอบการผลิตทั้งนาปีและนาปรัง)โดยทำการคืนเงินต้นทั้งหมดแก่กองทุน FTA และจะทำการยืมใหม่อีกครั้งเมื่อถึงรอบฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวของเกษตรกรที่ร่วมโครงการ ลักษณะเป็นเงินหมุนเวียน หรือ การกู้เบิกเงินเกินบัญชี(Overdraff : OD) คือ การกู้ยืมเงินในรูปแบบเงินหมุน โดยจะทำการขออนุมัติวงเงิน OD จำนวน 15 ล้านบาท เพื่อใช้ในโครงการเกษตรพันธสัญญา ซึ่งยอดการเบิกเงินเกินบัญชีในแต่ละรอบการผลิต จะใช้เอกสารทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันระหว่างกรมการข้าว และ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย ในการกำหนดยอดการรับซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าว จาก ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงราย และ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา ซึ่งถือว่าเป็นการจัดการความเสี่ยงตั้งแต่การจ่ายเงินกู้ การจ่ายเงินให้แก่สมาชิกเกษตรกร และการวางแผนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

3. โครงการก่อสร้าง โรงงานคัดเมล็ดพันธุ์ข้าว

กระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อให้ได้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ของกรมการข้าว ต้องอาศัยเครื่องจักรที่ทันสมัย บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการควบคุมกระบวนการคัดเมล็ดพันธุ์และโดยมีกระบวนการคัดเมล็ดพันธุ์และบรรจุ ตามขั้นตอนดังนี้

การอบลดความชื้นโดยใช้ เครื่องอบลดความชื้น ขนาด 8.5 ตันต่อรอบ (โดยการขอรับการสนับสนุนจาก กรมการข้าว) การอบเมล็ดพันธุ์ข้าวเปลือกสด ที่รับซื้อจากเกษตรกรสมาชิก ใช้พลังงานไฟฟ้าเป็นเชื้อเพลิง โดยที่จะต้องมีการขึ้นตอนดำเนินการและเครื่องจักรที่ทันสมัย ของกิจกรรมการอบเมล็ดพันธุ์ข้าวเปลือกสด ดังนี้

1. อาคารโรงงานเครื่องอบลดความชื้น

1. อาคารคลุม (ยั้งฉางขนาด 300 ตัน)ขนาด 20 x 10 เมตร พร้อมทั้งเดินระบบไฟฟ้า
2. ลานตากเทพูนหนา 15 เซนติเมตร ขนาด 1,600 ตารางเมตร
3. ตาชั่งขนาด 50 ตัน ติดตั้งถาวร

2. เกษตรกรสมาชิก เมื่อขายพันธุ์ข้าวให้กับ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทรายแล้ว ทางศูนย์ข้าวชุมชนจะต้องรับผิดชอบในการอบลดความชื้นเอง และตรวจสอบปริมาณความชื้นให้เหลือไม่เกิน 13% ความชื้นก่อนนำไปเข้าสู่กระบวนการการบรรจุกระสอบหรือนำส่งต่อ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ที่ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากับ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย

3. ลานตากขนาด 1 ไร่(1,600 ตารางเมตร) เพื่อใช้ตากข้าวเมล็ดพันธุ์และใช้เป็นลานกิจกรรมของเกษตรกรสมาชิก ในพื้นที่เป้าหมาย จังหวัดเชียงราย และ จังหวัดพะเยา (ทุ่งเทิง และ ทุ่งเวียงลอ ซึ่งเป็นพื้นที่ราบการเกษตร มีพื้นที่มากกว่า 300,000 ไร่ ครอบคลุม จังหวัดเชียงราย และ จังหวัดพะเยา ที่เป็นพื้นที่ทำนาที่ใหญ่ที่สุดในภาคเหนือตอนบน)

4. เมื่อทำการอบลดความชื้นเสร็จแล้ว เก็บในอาคารคลุม ขนาด 20 x 10 เมตร แยกตามชนิดพันธุ์ของข้าว

การคัดเมล็ดพันธุ์และการบรรจุกระสอบ เมื่อเกษตรกรสมาชิกนำข้าวเมล็ดพันธุ์มาจำหน่ายให้กับ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย กระบวนการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานตรงตามเกณฑ์ของกรมการข้าว จะเป็นหน้าที่ของ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย เมื่อทำการตรวจสอบและผ่านเกณฑ์มาตรฐานแล้ว จะเข้าสู่กระบวนการคัดเมล็ดพันธุ์ โดยมีเครื่องจักรดังนี้

1. เครื่องคัดเมล็ดพันธุ์และสิ่งเจือปน กำลังการผลิตหรือคัดเมล็ดพันธุ์และสิ่งเจือปน 3 ตันต่อชั่วโมง เท่ากับ 20 – 30 ตันต่อวัน
2. เครื่องบรรจุ โดยทำการบรรจุตามขนาดที่มีในท้องตลาด คือ 25 กิโลกรัมต่อกระสอบ
3. เครื่องเย็บกระสอบ เพื่อให้เกิดการปิดสนิท กันแมลงและมอดที่มากลายเมล็ดพันธุ์ข้าว และเมื่อดำเนินการบรรจุและติดฉลากบ่งชี้ เรียบร้อยแล้วจะถูกเก็บไว้ในคลังสินค้าเพื่อรอจำหน่ายแก่ช่องทางตลาดต่างๆ ดังนี้

1. ศูนย์ข้าวชุมชน หรือนาแปลงใหญ่ ในจังหวัดเชียงราย และ จังหวัดพะเยา
2. เกษตรกรสมาชิก ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย
3. ร้านค้าสินค้าทางการเกษตร

ส่วนของที่จำหน่ายตามโควตา แก่ กรมการข้าว จะถูกบรรจุในถุง Big Bag ขนาดใหญ่ โดยมีขนาดบรรจุ 1 ตันต่อถุง

กิจกรรมหรือกลยุทธ์สนับสนุน

1. การจัดอบรมสมาชิกเกษตรกรเพื่อให้มีศักยภาพในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว โดยเป็นการอบรมสมาชิกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 350 คนโดยแบ่งเป็นการอบรมทั้งสิ้น 5 ครั้ง ปีละ 1 ครั้ง (จำนวนจุดสถานที่อบรม 5 สถานที่) ครั้งละ 70 คน โดยมีเป้าหมายของกิจกรรม

- 1.1 เพื่อให้สมาชิกเกษตรกรได้มีความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อให้ได้มาตรฐานของ กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- 1.2 เพื่อให้สมาชิกได้ทราบถึงแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง ในการทำนาแบบประณีต ซึ่งต้องมาประยุกต์ใช้กับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อให้ได้มาตรฐานของ กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- 1.3 เพื่อให้สมาชิกเกษตรกรได้รับทราบถึงแนวปฏิบัติ ในกระบวนการบริหารจัดการแปลง ตั้งแต่เริ่มปลูก ไปจนถึงกระบวนการเก็บเกี่ยว ที่ต้องได้รับการตรวจสอบและช่วยเหลือ

จาก ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงราย และ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา

2. **จัดทำแปลงนาสาธิต เกษตรอัจฉริยะ** โดยใช้พื้นที่แปลงสาธิต ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย ที่ได้รับการยินยอมให้ใช้พื้นที่จากเจ้าของที่ดิน มีวัตถุประสงค์เพื่อ สร้างเป็นศูนย์เรียนรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพ ที่พร้อมจะถ่ายทอดแก่เกษตรกรสมาชิกและผู้สนใจทั่วไป โดยคัดเลือกแปลงสาธิตที่มีระบบน้ำและไฟฟ้า สาธารณูปโภคเข้าถึงที่ดิน ซึ่งได้รับการยินยอมให้ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย ใช้สถานที่เป็นเวลา 5 ปี จากเจ้าของกรรมสิทธิ์ จำนวน 10 ไร่ โดยในพื้นที่ของแปลงสาธิต ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย จะมีองค์ประกอบ คือ

- 2.1 การถ่ายทอดองค์ความรู้ ในการจัดการแปลงนาด้วยระบบ Smart Farming ที่สามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีและองค์ความรู้แก่สมาชิกเกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป ได้
- 2.2 การนำระบบเทคโนโลยี อย่างง่าย ติดตั้งในแปลงสาธิต เกษตรอัจฉริยะ ที่เกษตรกรทำนาและผู้สนใจทั่วไป ต้องสามารถติดตั้งและนำไปประยุกต์ได้ในพื้นที่ของตน เช่น ระบบการสูบน้ำโดยใช้พลังงานแสงอาทิตย์ ระบบการปรับพื้นที่นาด้วยเลเซอร์และระบบ GPS หรือ ระบบการเพาะปลูกทำนาแบบนาดำ โดยใช้เครื่องจักรทดแทนระบบแรงงาน เป็นต้น
- 2.3 การนำเทคโนโลยีชีวภาพ มาใช้ในการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตในการทำนา
- 2.4 การจัดการน้ำระบบ เปียกสลับแห้ง และการใช้เครื่องมือจัดการระบบน้ำที่ทันสมัย

3. **กิจกรรมศึกษาดูงาน ณ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว หรือศูนย์วิจัยข้าว กรมการข้าว หรือแปลงนาที่ได้รับมาตรฐานของกลุ่มเกษตรกรเครือข่าย**

เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างประสบการณ์ใหม่ของเกษตรกรสมาชิก ให้ได้เปิดมุมมองการทำงานในรูปแบบใหม่ อีกทั้ง ยังทำให้เกษตรกรสมาชิกได้รับความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องมาตรฐานการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว โดยตรง กิจกรรมศึกษาดูงาน จะวางแผนดำเนินการไว้ ปีละ 1 ครั้ง สำหรับสมาชิกเกษตรกร และจะดำเนินการในช่วง 5 ปีแรก ของการดำเนินการโครงการ เพื่อเกษตรกรจะได้ดำเนินการมาปรับปรุงในแปลงนาของตนเองได้ทันที

4. **กิจกรรมดำเนินการติดตามตรวจสอบแปลงนาของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ**

โดยเจ้าหน้าที่ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย และเจ้าหน้าที่ ของกรมการข้าว จำนวน 8 รอบการตรวจต่อปี เพื่อลดความเสี่ยงที่ถือว่าเป็นปัญหาใหญ่คือ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานรับรองของกรมการข้าว เพื่อให้ได้มาซึ่งเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ได้มาตรฐาน และสามารถสร้างแบรนด์ของ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย เพื่อจำหน่ายให้กับเกษตรกรสมาชิกและเครือข่ายเกษตรกร

มาตรฐานเมล็ดพันธุ์ข้าวชั้นพันธุ์จำหน่าย

- ตรวจสอบความชื้นของเมล็ดพันธุ์ข้าว
- ตรวจสอบความบริสุทธิ์ของเมล็ดพันธุ์ข้าวและสิ่งเจือปน
- ตรวจสอบปริมาณข้าวแดง และข้าวเหนียวปนในข้าวเจ้าหรือข้าวเจ้าปนในข้าวเหนียว
- ตรวจสอบความบริสุทธิ์ของพันธุ์ข้าว ข้าวปนหรือเมล็ดพืชอื่นปน
- ตรวจสอบปริมาณเมล็ดเป็นโรคและแมลงที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์ข้าว
- ตรวจสอบความงอกหรือความมีชีวิตของเมล็ดพันธุ์ข้าว

คุณภาพ	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย
เมล็ดพันธุ์บริสุทธิ์ ต่ำสุด (%)	98	95
สิ่งเจือปน สูงสุด (%)	2	5
เมล็ดพืชอื่น สูงสุด (%)	0.2	0.5
ข้าวแดง สูงสุด (%)	0.1	0.2
ความชื้น สูงสุด (%)	14	14
ความงอก ต่ำสุด (%)	80	80

ขั้นตอนการจัดทำแปลงนาเมล็ดพันธุ์ข้าว

1. การวางแผนการผลิต

รวมกลุ่มเกษตรกรผู้มีความสนใจรับฟัง เพื่อชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติในการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ ตลอดจนแนวทางติดตามกำกับกับการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ของเกษตรกรให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐาน การกำหนดเป้าหมายการผลิตเมล็ดพันธุ์ในแต่ละชนิด จะสอดคล้องกับนโยบายของกรมการ โดยทางศูนย์ข้าวชุมชนจะขอรับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ จากกรมการข้าว ตลอดจนเจ้าหน้าที่ ที่มีความรู้ ความชำนาญทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำ ในเรื่อง สภาพพื้นที่ในการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ ชนิดของพืชพันธุ์ที่ดำเนินการผลิต การกำหนดช่วงเวลาการปลูกและเก็บเกี่ยวให้เหมาะสมกับความต้องการ และสภาพภูมิอากาศ เพื่อให้เมล็ดพันธุ์ที่ผลิตได้มีคุณภาพดี

2. การคัดเลือกพื้นที่ และเกษตรกร

วิธีการปฏิบัติควรดำเนินการคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรไปพร้อมๆ กัน ในเขต อำเภอฟาน อำเภองาว จังหวัดเชียงราย และ อำเภอดอยหลวง จังหวัดพะเยา โดยพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ที่มีสภาพทำเลที่ตั้ง

เหมาะสมต่อการผลิตพืช/พันธุ์นั้นๆ มีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในเขตชลประทานหรือมีน้ำเพียงพอ มีการคมนาคมสะดวกไม่เป็นพื้นที่ระบาดของโรคและแมลงศัตรู

รวมทั้ง วางแผนการปฏิบัติงานการติดตามแปลงขยายพันธุ์ ต้องดำเนินการทันทีเมื่อเจ้าหน้าที่เลือกแปลงขยายพันธุ์ เริ่มต้นจากการวางแผนการจัดทำแปลงขยายพันธุ์และแผนปฏิบัติงานติดตามแปลงขยายพันธุ์ โดยกำหนดช่วงเวลาปฏิบัติงานที่ชัดเจนในแต่ละขั้นตอนที่สำคัญ คือการคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรลงทะเบียนเกษตรกรผู้ร่วมจัดทำแปลงขยายพันธุ์ การคัดเลือกเกษตรกร ควรพิจารณาผู้มีความพร้อม ความชำนาญ และประสบการณ์ในการปลูกข้าวเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ สามารถเรียนรู้และยอมรับวิทยาการผลิตเมล็ดพันธุ์ใหม่ๆ มีความซื่อตรง และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และแนวทางการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ให้มีคุณภาพดีตรงตามมาตรฐาน

วางแผนเพื่อการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ บันทึกวันปลูก การจัดขนาดของกลุ่มแปลง และกำหนดแผนปฏิบัติงานติดตามแปลงขยายพันธุ์ในช่วงเวลาต่างๆ การจัดทำแผนการปฏิบัติงานเพื่อการติดตามแปลงขยายพันธุ์ให้มีคุณภาพ จะถูกกำหนดขึ้นตามระยะการเจริญเติบโตของพืช ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนการปฏิบัติตั้งแต่ การเตรียมดิน การปลูก การป้องกันกำจัดวัชพืช การใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้อง การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู การตรวจตัดพันธุ์ปน และการเก็บเกี่ยวในระยะเหมาะสม

3. การตรวจตัดพันธุ์ปน

เป็นการปฏิบัติเพื่อควบคุมคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ที่ผลิตในแปลงขยายพันธุ์ โดยตรวจสอบสภาพต้นพืชที่ปลูกอยู่ในแปลงขยายพันธุ์มีลักษณะตรงตามพันธุ์พืชปลูกที่ต้องการเพียงใดหรือมีต้นพืชพันธุ์อื่นขึ้นปะปนอยู่ จึงควรต้องตรวจตัดสินแปลงขยายพันธุ์อย่างเป็นทางการอย่างน้อย 1 ครั้ง ในระยะที่สามารถประเมินลักษณะประจำพันธุ์ที่ถูกต้องได้ดีที่สุด โดยทั่วไปแล้ว แนะนำให้เกษตรกรตรวจตัดพันธุ์ปนเพื่อเตรียมแปลงขยายพันธุ์ให้ได้มาตรฐานแปลงขยายพันธุ์ก่อนการตรวจสอบคุณภาพแปลงขยายพันธุ์ โดยคณะกรรมการตรวจสอบแปลงขยายพันธุ์อย่างเป็นทางการ เพื่อตรวจสอบแปลงขยายพันธุ์ว่าเป็นไปตามมาตรฐานแปลงขยายพันธุ์หรือไม่ ตลอดจนให้คำแนะนำเพื่อดำเนินการแก้ไขให้เมล็ดพันธุ์มีคุณภาพสูงขึ้น ซึ่งการกำจัดข้าวพันธุ์ปน อาจทำไปพร้อมกับการกำจัดวัชพืชและการตรวจโรคแมลงในแปลงขยายพันธุ์ ซึ่งสามารถทำได้ในระยะต่างๆ ดังนี้

1. ระยะกล้า ตรวจดูความแตกต่างของสีใบ ความสูง สีลำต้น ทรงต้น มุมของใบกับลำต้นและใบที่แสดงอาการเป็นโรค (ข้อพิจารณาเพิ่มเติม การเตรียมแปลงกล้าควรไถหมักดินไว้ อย่างน้อย 10-15 วัน แปลงกล้าไม่ควรมีพืชพันธุ์อื่น แปลงกล้าต้องห่างจากแปลงพันธุ์ข้าวอื่น อย่างน้อย 3 เมตร ถอนกล้าโดยเว้นรอบขอบแปลงอย่างน้อย 50 เซนติเมตร)

2. ระยะแตกกอ ตรวจดูความแตกต่างของความสูง ลักษณะและสีของใบ สีลำต้น ทรงกอ การแตกกอ มุมของใบกับลำต้น ต้นที่เป็นโรคหรือมีลักษณะที่ผิดปกติและข้าววัชพืช

3. ระยะออกดอก ตรวจดูลักษณะช่อดอก ช่วงเวลาการออกดอกก่อนหรือหลังเมื่อทำการเปรียบเทียบกับต้นพืชพันธุ์ที่ปลูก สีของรวง ความสูงของรวง การชูรวง ความยาวของคอรวง ลักษณะมุมและสีของใบธง และทรงของกอข้าวที่ต่างกัน

4. ระยะโน้มรวง ตรวจสอบความแตกต่างของสีเมล็ดและรวงข้าว ลักษณะและความยาวของหางคอรวง ลักษณะของเมล็ดและรวงข้าวที่แตกต่างกัน ลักษณะการโน้มของรวงข้าวและลักษณะการตั้งของใบธง

5. ระยะก่อนเก็บเกี่ยว ตรวจสอบความแตกต่างของต้นข้าวและเมล็ดข้าวเปลือกที่มีลักษณะที่แตกต่างออกไปจากต้นข้าวพันธุ์ที่ปลูกก่อนทำการเก็บเกี่ยว

4. การติดตาม กำกับแปลงขยายพันธุ์ให้ได้เมล็ดพันธุ์

การจัดทำแปลงขยายพันธุ์เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ให้มีคุณภาพดี จำเป็นต้องมีการติดตามกำกับควบคุมการปฏิบัติของเกษตรกรให้เป็นไปตามแนวทางการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ให้มีคุณภาพดี ซึ่งดำเนินการโดยยึดหลักการป้องกันในการควบคุมคุณภาพ ดังนี้

- ติดตาม และให้คำแนะนำในการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ให้ได้ปริมาณและคุณภาพสูงตามต้องการ
- มีการป้องกันการเสื่อมพันธุ์และการเสื่อมคุณภาพของเมล็ดพันธุ์
- มีการติดตามตรวจสอบการใช้เทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้ในแนวทางการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ให้มีคุณภาพ
- มีการวิเคราะห์ปัญหาและสรุปผลการดำเนินงานเมื่อเสร็จสิ้นฤดู เพื่อพัฒนาระบบการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. กิจกรรมขายแผ่นกล้าข้าว

คือ ธุรกิจที่สามารถสร้างรายได้จากการเพิ่มมูลค่าของเมล็ดพันธุ์ข้าว ที่เกษตรกรสมาชิกนำมาขายให้แก่ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย โดยตั้งเป้าหมายคือ กลุ่มเกษตรกรทั่วไปที่อยู่ในพื้นที่รัศมี 50 กิโลเมตร จากโรงเพาะกล้าเมล็ดพันธุ์ข้าว ซึ่งจังหวัดเชียงรายโดยเฉพาะอำเภอพาน และอำเภอจุน ของจังหวัดพะเยา มีพื้นที่ทำนา 160,000 ไร่ และ 150,000 ไร่ ตามลำดับคือกลุ่มเป้าหมาย

ต้นทุนการผลิตแผ่นกล้าข้าวจะมีต้นทุน 7.68 บาท ต่อแผ่น หรือ 384 บาทต่อไร่(40 แผ่น ต่อไร่) และราคาขายแผ่นกล้าข้าวทั่วไปในท้องตลาดจะอยู่ที่ 15 บาทขึ้นไป ซึ่งเกษตรกรสมาชิกของ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทรายที่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว โดยส่วนใหญ่จะแบ่งพื้นที่มาทำการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวต่อไร่ไม่เกิน 10 ไร่แต่พื้นที่ทำนาต่อครัวเรือนที่เหลือ เกษตรกรสมาชิกจะทำการปลูกข้าว ทำนา แบบปกติทั่วไป ดังนั้นกลุ่มเกษตรกรสมาชิกก็คือ กลุ่มเป้าหมายแรกในการวางแผนการขาย และนอกเหนือจากนั้นเกษตรกรทั่วไปยังสามารถสั่งซื้อแผ่นกล้าจาก ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทรายได้ซึ่งเป็นตลาดแผ่นกล้าข้าวที่มีปริมาณมูลค่าตลาดที่เหลือพื้นที่สำหรับการทำตลาดแผ่นกล้าข้าวอีกเยอะ

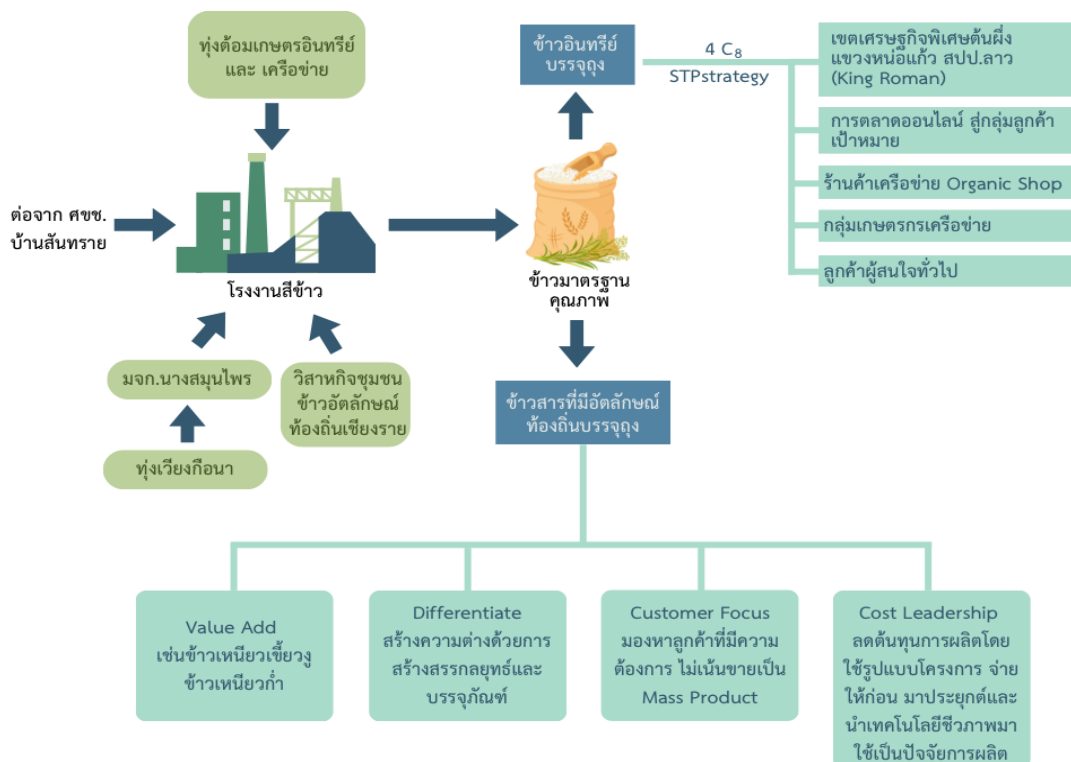
การขายให้เกษตรกรทั่วไปจะใช้การขายแบบส่งผลิตล่วงหน้า (Future trade)คือ

1. เกษตรกรแจ้งความประสงค์สั่งซื้อและลงทะเบียนสั่งซื้อของที่ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย โดยระบุสายพันธุ์ที่ต้องการปลูก,วันที่ต้องการปลูก,ประมาณแผ่นกล้าที่ต้องการใช้ พร้อมลงนามสั่งผลิตล่วงหน้า
2. ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย เพาะกล้าข้าวตามที่ได้รับคำสั่งซื้อ โดยใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ได้รับมาตรฐานจากกรมการข้าว นำมาเพาะกล้า เพื่อส่งมอบตามเงื่อนไขการสั่งซื้อ
3. ส่งมอบและตรวจสอบรายละเอียดการซื้อขายครบถ้วน พร้อมรับเงิน สำหรับเกษตรกรทั่วไป และลงนามใบรับสินค้าสำหรับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จ่ายให้ก่อน

กำลังการผลิตของโรงงานเพาะกล้าข้าว โดยใช้เครื่องเพาะกล้ากึ่งอัตโนมัติ KUBOTA สามารถผลิตได้ขั้นต่ำ 1,000 ถาดต่อชั่วโมง ทางโรงเพาะกล้าประมาณการเพาะกล้าต่อวัน 5,000 ถาด ดังนั้นจะใช้เวลาในกระบวนการผลิตทั้งหมด 26 – 30 วัน นั้นหมายถึงสามารถหมุนเวียนถาดเพาะกล้าข้าว 2 รอบต่อการทำงานในฤดูกาลผลิต ซึ่งถือว่าเป็นภารกิจที่สามารถทำได้ และไม่ส่งผลต่อการทำกิจกรรมอื่นๆ ของ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย และเป็นอีก 1 รายได้ของการทำนาแบบครบวงจร

6. การขายข้าวสารบรรจุถุง

ในการบริหารความเสี่ยงอย่างหนึ่งที่ถูกถือว่าเป็นจุดวิกฤติ หรือ จุดเสี่ยงต่อความล้มเหลวของโครงการ คือ เกษตรกรสมาชิกไม่สามารถผลิตข้าวที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานของการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ชั้นพันธุ์จำหน่าย ได้ ทำให้ศูนย์ข้าวชุมชน ไม่สามารถรับซื้อข้าวจำนวนดังกล่าวของสมาชิกในราคาประกันได้ ซึ่งศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย ได้ทำการหาทางออก โดยจะรับซื้อข้าวปริมาณดังกล่าวในราคาสูงกว่าราคาตลาดทั่วไป 500 บาท เพื่อนำมาจำหน่ายเป็นข้าวบรรจุถุงให้กับเครือข่ายเกษตรกร และผู้บริโภคทั่วไป

ในกิจกรรม การขายข้าวสารบรรจุถุง จะใช้กระบวนการจ้างศูนย์ข้าวชุมชนอื่นๆ หรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ที่มีเรื่องสีขาว เพื่อลดปัญหาเรื่องการลงทุนของ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย และยังเป็นการสร้างเครือข่ายการกระจายสินค้าข้าวสารบรรจุถุงต่อไป ในการแก้ไขปัญหาระยะยาวนี้ ต้องทำให้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ขึ้นพันธุ์จำหน่าย ผ่านเกณฑ์มาตรฐานของ กรมการข้าว 100 % ของการผลิต

8. ระยะเวลาดำเนินการโครงการ

เป็นระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2568 – 2577

9. งบประมาณโครงการจำนวนทั้งสิ้น 26,732,000 บาท (ยี่สิบหกล้านบาทเจ็ดแสนสามหมื่นสองพันบาทถ้วน)

9.1 ขอสนับสนุนเป็นเงินยืมจำนวนทั้งสิ้น 1,882,000 บาท (หนึ่งล้านแปดแสนแปดหมื่นสองพันบาทถ้วน) ประกอบไปด้วยรายละเอียดดังนี้

1. เงินยืมของกองทุนเกษตรกร ใช้จ่ายในกิจกรรมอบรมสมาชิกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 350 คนโดยแบ่งเป็นการอบรมทั้งสิ้น 5 ครั้ง (จำนวนจุดสถานที่อบรม 5 สถานที่) ครั้งละ 70 คน
 - ค่าอาหารกลางวัน 350 คน คนละ 150 บาท รวมเป็นเงิน 52,500 บาท
 - ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม 350 คน คนละ 60 x 2 มื้อ รวม 42,000 บาท
 - ค่าตอบแทนวิทยากรและคณะ ชั่วโมงละ 600 บาท (600 x 6 ชั่วโมง) จำนวน 2 ท่าน 5 ครั้งรวมเป็นเงิน 36,000 บาท

- ค่าวัสดุอุปกรณ์ 350 คน คนละ 100 บาท รวมเป็นเงิน 35,000 บาท
 - ค่าเช่าสถานที่ วันละ 1,500 บาท 5 จุด รวมเป็นเงิน 7,500 บาท
 - ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด รวมจัดอบรม 5 ครั้ง เป็นเงิน 25,000 บาท
- รวมเป็นเงิน 197,500 บาท (หนึ่งแสนเก้าหมื่นเจ็ดพันห้าร้อยบาทถ้วน)

2. ค่าดำเนินการจัดสร้าง แปลงนาสาธิต เกษตรอัจฉริยะ

- ค่าใช้จ่ายในการเตรียมพื้นที่ 10,000 บาท/ไร่ รวมเป็นเงิน 100,000 บาท
- ค่าใช้จ่ายในการปลูกข้าวเพื่อทำแปลงสาธิต 5,000 บาทต่อไร่ ต่อรอบการผลิต 1 ปี ทำการเพาะปลูก 2 รอบ รวมเป็นเงิน 5,000 x 10 ไร่ x 2 รอบ เป็นจำนวนเงิน 100,000 บาท
- จัดซื้อชุดอุปกรณ์ พลังงานไฟฟ้า Solar cell เพื่อใช้ถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการระบบน้ำในแปลงนา เป็นจำนวนเงิน 35,000 บาท

- จัดซื้อจัดซื้อเครื่องเพาะกล้า กิ่งอัตโนมัติ ยี่ห้อ KUBOTA ใช้งบประมาณ 100,000 บาท
 - จัดซื้อรถไถนา 4 แถว เป็นจำนวนเงิน 100,000 บาท (ราคารถมือสอง)
- รวมทั้งสิ้น 435,000 บาท (สี่แสนสามหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

3. ค่าดำเนินการติดตามตรวจสอบแปลงนาของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการโดยเจ้าหน้าที่ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย และเจ้าพนักงานของกรมการข้าว จำนวน 8 รอบการตรวจต่อปี ในการตรวจจะใช้เวลา 5 วันต่อรอบ ซึ่งจะเป็นการทำงานเท่ากับ 40 วันต่อปี
- ค่าใช้จ่ายในการเดินทางแบบเหมาจ่าย 1,500 บาท/วัน รวมเป็นจำนวนเงิน 60,000 บาทต่อปี
 - เบี้ยเลี้ยงเจ้าหน้าที่ของ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย 2 ท่าน 600 บาทต่อท่าน รวมเป็นเงิน 1,200 บาท/วัน รวมเป็นจำนวนเงิน 48,000 บาทต่อปี
 - เบี้ยเลี้ยงเจ้าพนักงานของรัฐ 2 ท่าน 800 บาทต่อท่าน รวมเป็นเงิน 1,600 บาท/วัน รวมเป็นจำนวนเงิน 64,000 บาทต่อปี

รวมทั้งสิ้น 172,000 บาทต่อปี (หนึ่งแสนเจ็ดหมื่นสองพันบาทถ้วน)

4. ค่าใช้จ่ายกิจกรรม ศึกษาดูงาน ณ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว หรือศูนย์วิจัยข้าว กรมการข้าว หรือแปลงนาที่ได้รับมาตรฐานของกลุ่มเกษตรกรเครือข่าย ค่าใช้จ่ายพาสมาชิกเกษตรกร และเจ้าหน้าที่ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย จำนวน 360 คน แบ่งเป็นประเภทค่าใช้จ่ายดังนี้

1. ค่าเดินทางต่อคน 300 บาท/คน รวมเป็นเงิน 108,000 บาท
2. ค่าอาหาร 150 บาท ต่อคน รวมเป็นจำนวนเงิน 54,000 บาท
3. ค่าของที่ระลึกในการศึกษาดูงาน รวมเป็นจำนวนเงิน 20,000 บาท

รวมทั้งสิ้น 182,000 บาท (หนึ่งแสนแปดหมื่นสองพันบาทถ้วน)

5. ค่าตรวจรับรองแปลงนา 3 ปี ปีละ 50,000 บาท

รวมทั้งสิ้น 150,000 บาทต่อปี (หนึ่งแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

6. ค่าใช้จ่ายบริหารโครงการ 3% เป็นเงิน 745,500 บาท

รวมทั้งสิ้น 745,500 บาทต่อปี (เจ็ดแสนสี่หมื่นห้าพันห้าร้อยบาทถ้วน)

9.2 ขอสนับสนุนเป็นเงินกู้ยืมปลอดดอกเบี้ย จำนวนทั้งสิ้น 24,850,000 บาท (ยี่สิบสี่ล้านแปดแสนห้าหมื่นบาทถ้วน) ประกอบไปด้วยรายละเอียดดังนี้

1. การกู้ยืมเงินระยะยาวเพื่อการลงทุน

ในกิจกรรมของศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย เป็นการกู้ยืมเงินระยะยาว 8 ปี เพื่อจัดทำโครงสร้างพื้นฐานและ เสริมสร้างและสนับสนุนกิจกรรมต่างๆโดยมีพื้นที่ครอบคลุม 1,500 ไร่จำนวนสมาชิกที่ได้รับประโยชน์มากกว่า 350 ครอบครัว ในการผลิตข้าวเมล็ดพันธุ์เพื่อสร้างรายได้เพิ่มขึ้นแก่

เกษตรกรสมาชิกถึง 25% เมื่อเทียบกับการขายข้าวให้กับลานรับซื้อหรือโรงสีทั่วไป ซึ่งมีรายละเอียดของการกู้ยืมเงินระยะยาวดังนี้

1. กู้ยืมเพื่อก่อสร้างโรงงานคัดเมล็ดข้าวครบวงจร

- 1.1. อาคารคลุมโกดัง ขนาด 20 x 10 เมตร พร้อมทั้งเดินระบบไฟฟ้า ใช้งบประมาณ 2,000,000 บาท
 - 1.2. ลานตากเทปูนหนา 15 เซนติเมตร ขนาด 1,600 ตารางเมตร ใช้งบประมาณ 1,200,000 บาท
 - 1.3. ตาชั่งขนาด 50 ตัน ติดตั้งถาวร ใช้งบประมาณ 350,000 บาท
 - 1.4. เครื่องคัดเมล็ดพันธุ์ข้าว ใช้งบประมาณ 300,000 บาท
 - 1.5. เครื่องบรรจุและเย็บกระสอบ ใช้งบประมาณ 300,000 บาท
 - 1.6. กระสอบบรรจุเมล็ดพันธุ์ข้าว 10,000 ใบ ใช้งบประมาณ 100,000 บาท
- รวมทั้งสิ้น 4,250,000 บาท

2. กู้ยืมเพื่อธุรกิจเพาะกล้าข้าวแบบครบวงจร

- 2.1. ก่อสร้างอาคารขนาด 12 x 10 เมตร งบประมาณ 700,000 บาท
 - 2.2. จัดซื้อรถดำนานา 3 คัน งบประมาณ 300,000 บาท (ราคารถมือสอง)
 - 2.3. จัดซื้อเครื่องเพาะกล้า กิ่งอัตโนมัติ ยี่ห้อ KUBOTA ใช้งบประมาณ 300,000 บาท
 - 2.4. จัดซื้อรถเกี่ยวข้าว 1 คัน ใช้งบประมาณ 1,300,000 บาท
 - 2.5. ถาดเพาะกล้า 20,000 ชิ้น ใช้งบประมาณ 200,000 บาท
- รวมทั้งสิ้น 2,800,000 บาท

รวมกู้ยืมเงินระยะยาวเพื่อลงทุน 7,050,000 บาท

2. การกู้ยืมเงินทุนหมุนเวียนในรูปแบบวงเงิน Overdraft

เป็นการกู้ยืมเงินเพื่อใช้ในการรับซื้อผลผลิตข้าวของเกษตรกรรวมไปถึงการสนับสนุนโครงการจ่ายให้ก่อนซึ่งเป็น การกู้ยืมต่อรอบการผลิตหรือการทำนา 6 เดือนต่อรอบการกู้ยืม มีรายละเอียดของการกู้ยืมดังนี้

1. กู้ยืมเพื่อรับซื้อผลผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของเกษตรกรสมาชิกเพื่อทำการคัดเมล็ดพันธุ์ก่อนส่งขายให้กรมการข้าว ต่อไป ปริมาณเมล็ดพันธุ์ที่รับซื้อจากเกษตรกรสมาชิก ในแต่ละปี มีปริมาณที่คาดการณ์ไว้ 1,000 ตัน และทำเกษตรพันธสัญญา ที่ราคา 15,000 บาทต่อตัน กิจกรรมนี้ทางศูนย์

ชาวชุมชนบ้านสันทราย ต้องทำการวางแผนการกู้ยืมเงินในระยะสั้นไม่เกิน 6 เดือน (รอบการผลิตทั้งนาปีและนาปรัง) โดยทำการคืนเงินต้นทั้งหมดแก่กองทุน FTA และจะทำการยืมใหม่อีกครั้งเมื่อถึงรอบฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวของเกษตรกรทั่วไป ลักษณะเป็นเงินหมุนเวียน หรือ การกู้เบิกเงินเกินบัญชี (Overdraff : OD) โดยยอดเงินเบิกเงิน OD ในแต่ละครั้งจะสัมพันธ์กับยอดที่ได้รับคำสั่งซื้อจาก ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงรายและ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา เท่านั้น

รวมเงินทุนหมุนเวียนเพื่อรับซื้อผลผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว 15,000,000 บาท ต่อรอบการผลิต

2. กู้ยืมเพื่อสนับสนุนโครงการจ่ายให้ก่อน เพื่อแก้ปัญหาที่ถือว่าเป็นปัญหาทุกครัวเรือน สำหรับเกษตรกรสมาชิกเนื่องจากจำเป็นต้องเตรียมเงินสดมาชำระค่าใช้จ่ายส่วนนี้ เกษตรกรบางราย หันไปใช้บริการสินเชื่อกับเจ้าของปัจจัยการผลิต ซึ่งมีราคาสูงมาก อีกทั้งต้องรับอัตราดอกเบี้ยที่สูง ทำให้การขายผลผลิตแต่ละครั้ง เมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วจึงเหลือเงินสุทธิต่อครัวเรือนน้อย จึงส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวนา ยิ่งลำบากกว่าอาชีพอื่น

โครงการจ่ายให้ก่อนจะดำเนินการโดย ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย โดยคิดอัตราค่าบริการกับเกษตรกรสมาชิก จำนวน 350 ราย หรือ 1,400 ไร่ ดังนี้

1. ค่าดำเนินงาน ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย คิดค่าบริการพร้อมแผ่นกล้าพันธุ์ข้าว รวมถึงกิจกรรมดำเนินงานเป็นเงิน 1,500 บาทต่อไร่ ที่ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทรายต้องดำเนินการจ่ายให้ก่อน
2. ค่าเกี่ยวข้าว ซึ่งจำเป็นต้องควบคุม เพราะถือเป็นจุดเสี่ยงในการปนเปื้อนของข้าวสายพันธุ์อื่น ดังนั้นทาง ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย จะให้บริการบริหารการเก็บเกี่ยวทั้งหมด โดยมีค่าบริการที่ 500 บาท/ไร่

รวมเป็นเงิน 2,000 บาท × 1,400 ไร่ เท่ากับ 2,800,000 บาท ต่อรอบการผลิต

และสามารถเก็บเงินในกิจกรรมนี้คืนกองทุนได้ทั้งหมด เมื่อเกษตรกรสมาชิกรับผลผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวมาจำหน่ายแก่ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย

รวมเงินทุนหมุนเวียนโครงการ จ่ายให้ก่อน 2,800,000 บาท ต่อรอบการผลิต

รวมกู้ยืมเงินเงินทุนหมุนเวียนในรูปแบบวงเงิน Overdraff เป็นจำนวน 17,800,000 บาท

สรุป แผนการขอสนับสนุนเป็นเงินกู้ยืมปลอดดอกเบี้ย จำนวนทั้งสิ้น 24,850,000 บาท (ยี่สิบสี่ล้านแปดแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

ลำดับ	รายการ	จำนวน	จำนวนเงิน (บาท)
1. ธุรกิจรวบรวมผลผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพครบวงจร			
1.1	ลานตากคอนกรีตเสริมเหล็ก 1,600 ตรม.	1 แห่ง	1,200,000
1.2	ตาข่ายขนาด 50 ตัน พร้อมโรงคลุม	1 แห่ง	350,000
1.3	เครื่องคัดเมล็ดพันธุ์ข้าวและสิ่งเจือปน	1 เครื่อง	300,000
1.4	กระสอบศูนย์ขาวชุมชน	10,000 ถุง	100,000
1.5	เครื่องเย็บกระสอบ	1 เครื่อง	300,000
1.6	อาคารคลุมโกดัง ขนาด 20 x 10 เมตร พร้อมทั้งเดินระบบไฟฟ้า	1 หลัง	2,000,000
		รวม (1)	4,250,000
2. ธุรกิจเพาะกล้าข้าวแบบครบวงจร			
2.1	ก่อสร้างอาคารขนาด 12 x 10 เมตร	1 หลัง	700,000
2.2	จัดซื้อรถดำนามือสอง	3 คัน	300,000
2.3	จัดซื้อเครื่องเพาะกล้า กิ่งอัตโนมัติ ยี่ห้อ KUBOTA	3 เครื่อง	300,000
2.4	จัดซื้อรถเกี่ยวข้าว	1 คัน	1,300,000
2.5	ถาดเพาะกล้า	20,000 ชิ้น	200,000
		รวม (2)	2,800,000
		รวม (1) + (2)	7,050,000
3.	เงินทุนหมุนเวียนในรูปแบบวงเงิน Overdraft		17,800,000
		รวม (1) + (2) + (3)	24,850,000

10. แผนการใช้เงิน

ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย มีแผนการนำเงินในโครงการ มาใช้จ่ายให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรสมาชิก และเกษตรกรทั่วไป โดยทำการวางแผนการเริ่มต้นโครงการและ ดำเนินการเบิกเงินในระยะเวลา 3 ปีแรกของโครงการ ดังมีรายละเอียดตามตาราง

ลำดับ	กิจกรรม	ปีที่1	ปีที่2	ปีที่3	ปีที่4	ปีที่5	ปีที่6	ปีที่7	ปีที่8	ปีที่9	ปีที่10
		2568	2569	2570	2571	2572	2573	2574	2575	2576	2577
	เงินโครงการประเภทจ่ายขาด										
1	กิจกรรมอบรมสมาชิกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	118,500	79,000								
2	ดำเนินการจัดสร้าง แปลงนาสาธิต เกษตรอัจฉริยะ	435,000									
3	กิจกรรมติดตามตรวจสอบแปลงนาของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	86,000	86,000								
4	ค่าใช้จ่ายกิจกรรม ศึกษาดูงาน	77,500	104,500								
5	ค่าตรวจรับรองแปลงนา	50,000	50,000	50,000							
6	ค่าใช้จ่ายบริหารโครงการ	745,500									
	เงินกู้ยืมเงินระยะยาวเพื่อการลงทุน										
7	กู้ยืมเพื่อก่อสร้างโรงงานคัดเมล็ดข้าวครบวงจร	4,250,000									
8	กู้ยืมเพื่อธุรกิจเพาะกล้าข้าวแบบครบวงจร	2,800,000									
	รวมทั้งสิ้น	8,562,500	319,500	50,000							

ในระยะแรกของการดำเนินการจะเป็นกิจกรรมเสริมฐาน ที่จะต้องสร้างทั้งห่วงโซ่คุณค่าการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว คือ การสร้างองค์ความรู้เกษตรกรและสร้างศูนย์การเรียนรู้ (ต้นน้ำ) ดังตารางแผนการปฏิบัติงาน ในห่วงโซ่คุณค่าการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ของศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย

ตารางแผนการปฏิบัติงาน ในห่วงโซ่คุณค่าการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ของศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย												
รายการ/กิจกรรม	เดือนที่1	เดือนที่2	เดือนที่3	เดือนที่4	เดือนที่5	เดือนที่6	เดือนที่7	เดือนที่8	เดือนที่9	เดือนที่10	เดือนที่11	เดือนที่12
1. กิจกรรมการเสริมสร้างขีดความสามารถของเกษตรกรในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อให้แข่งขันกับสภาวะการทำนาในรูปแบบเดิมที่เกิดสภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจครัวเรือน												
1.1 จัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร โดยมีเป้าหมายรวม 350 คน ครอบคลุมพื้นที่เพาะปลูก 1,400 ไร่												
1.2 การตรวจติดตามการทำนาแบบใหม่ คือการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ซึ่งต้องได้รับเกณฑ์มาตรฐานของกรมการข้าว												
2. กิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตและศูนย์เรียนรู้การทำนาผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตแก่เกษตรกรสมาชิกและเกษตรกรผู้สนใจทั่วไป												
3. กิจกรรมศึกษาดูงาน ณ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว หรือ ศูนย์วิจัยข้าวกรมการข้าว												
4. กิจกรรม "จ่ายให้ก่อน" ซึ่งเป็นโครงการที่จะมาช่วยเกษตรกรในการลดปัญหาเรื่องกระแสเงินสด ที่จำเป็นต้องใช้ในการลงทุนด้านนาเกี่ยวข้าว และปัจจัยผลิตอื่นๆ												
5. กิจกรรมกู้ยืมเพื่อก่อสร้างโรงงานคัดเมล็ดข้าวครบวงจร												
6. กิจกรรมกู้ยืมเพื่อธุรกิจเพาะกล้าข้าวแบบครบวงจร												
7. กิจกรรมเงินทุนหมุนเวียนที่เป็นเงินกู้ปลอดดอกเบี้ย เพื่อใช้ในการรับซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวจากเกษตรกรสมาชิก จำนวน 1,000 ตันต่อรอบการผลิต โดยจะรับซื้อราคาสูงกว่าโรงสีเพื่อช่วยพยุงราคามูลผลิตให้แก่เกษตรกรสมาชิก												

ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย ได้ทำการประมาณการยอดขาย เพื่อจะทำให้เห็นถึง งบกระแสเงินสด ของศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย เพื่อจะได้นำมาเป็นข้อมูลการคำนวณอัตราส่วนการเงิน เพื่อให้สามารถ วิเคราะห์งบการเงินและแผนการดำเนินการด้านการลงทุนและวิเคราะห์ธุรกิจ โดยคำนวณผลตอบแทนภายใน (Internal Rate of return) ไว้เบื้องต้น ดังตาราง

ตารางแสดงการหมุนเวียนกระแสเงินสดในการบริหารจัดการโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว										
รายการ	ปีที่1	ปีที่2	ปีที่3	ปีที่4	ปีที่5	ปีที่6	ปีที่7	ปีที่8	ปีที่9	ปีที่10
1. รายได้										
1.1 ยอดขายจากการขายเมล็ดพันธุ์ข้าวให้แก่กรมการข้าวตามโควต้า	5,400,000	9,000,000	9,000,000	14,400,000	14,400,000	18,000,000	18,000,000	18,000,000	18,000,000	18,000,000
1.2 ยอดขายจากการขายเมล็ดพันธุ์ข้าวแก่กลุ่มเกษตรกรทั่วไป	2,300,000	2,300,000	2,300,000	3,450,000	3,450,000	3,450,000	3,450,000	4,140,000	4,140,000	4,140,000
1.3 รายรับจากการรับจ้างด้านา ให้กับเกษตรกรสมาชิก	750,000	1,200,000	1,200,000	1,950,000	1,950,000	2,100,000	2,100,000	2,100,000	2,100,000	2,100,000
1.4 รายรับจากการรับจ้างเกี่ยวข้าว ให้กับเกษตรกรสมาชิก	250,000	400,000	400,000	650,000	650,000	700,000	700,000	700,000	700,000	700,000
1.5 ยอดขายจากการขายแฉ่งกล้าให้กับเกษตรกรทั่วไป	600,000	600,000	600,000	780,000	780,000	780,000	900,000	900,000	1,200,000	1,200,000
รวมรายได้ทั้งสิ้น	9,300,000	13,500,000	13,500,000	21,230,000	21,230,000	25,030,000	25,150,000	25,840,000	26,140,000	26,140,000
2. รายจ่าย										
2.1 ค่าใช้จ่ายในการลงทุน										
- เงินทุนหมุนเวียนระยะสั้นในการรับซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวจากเกษตรกรสมาชิก	4,500,000	7,500,000	7,500,000	12,000,000	12,000,000	15,000,000	15,000,000	15,000,000	15,000,000	15,000,000
- เงินทุนหมุนเวียนในการสนับสนุนเกษตรกรรับจ้างด้านา เกี่ยวข้าว	750,000	1,200,000	1,200,000	1,950,000	1,950,000	2,100,000	2,100,000	2,100,000	2,100,000	2,100,000
- เงินทุนหมุนเวียนในการผลิตแฉ่งกล้าข้าว	307,200	307,200	307,200	399,360	399,360	416,000	480,000	480,000	640,000	640,000
2.2 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ										
- เงินเดือนผู้จัดการ และพนักงานใน ศชช.บ้านสันทราย	1,236,000	1,334,880	1,414,973	1,499,871	1,589,863	1,717,053	1,820,076	1,929,280	2,083,623	2,208,640
- ค่าไฟ และสาธารณูปโภค	600,000	660,000	660,000	720,000	720,000	780,000	780,000	780,000	816,000	816,000
- ค่าน้ำมันรถ	180,000	240,000	240,000	300,000	300,000	300,000	420,000	420,000	420,000	420,000
- ค่าซ่อมบำรุงเครื่องจักร	240,000	240,000	240,000	300,000	300,000	300,000	300,000	400,000	400,000	400,000
- อื่นๆ	240,000	240,000	240,000	240,000	240,000	350,000	350,000	350,000	350,000	350,000
- ค่าใช้จ่ายในการรับรองมาตรฐานตามเกณฑ์ของกรมการข้าว	50,000	50,000	50,000							
รวมรายจ่ายทั้งสิ้น	8,103,200	11,772,080	11,852,173	17,409,231	17,499,223	20,963,053	21,250,076	21,459,280	21,809,623	21,934,640
3. รายได้สุทธิ	1,196,800	1,727,920	1,647,827	3,820,769	3,730,777	4,066,947	3,899,924	4,380,720	4,330,377	4,205,360
- คิดเป็นร้อยละ	12.87	12.80	12.21	18.00	17.57	16.25	15.51	16.95	16.57	16.09

ตารางแสดงงบดุลของโครงการ ณ ระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2568 – 2577

สินทรัพย์		หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	
สินทรัพย์หมุนเวียน		หนี้สินหมุนเวียน	
1 เมล็ดพันธุ์ข้าวที่รับซื้อ	15,000,000.00	1 โครงการจ่ายให้ก่อน	2,800,000.00
2 โครงการจ่ายให้ก่อน	2,800,000.00	2 เงินกู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าว	15,000,000.00
3 อบรมเกษตรกร	197,500.00	หนี้สินไม่หมุนเวียน	
4 ติดตามตรวจแปลงนา	172,000.00	1 เงินกู้โครงการเพาะกล้าข้าว	2,800,000.00
5 ศึกษาดูงาน ณ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	182,000.00	3 เงินกู้โรงงานคัดเมล็ด	4,250,000.00
6. ค่าตรวจรับรองแปลงนา 3 ปี	150,000.00	ส่วนของผู้ถือหุ้น	
7. ค่าใช้จ่ายบริหารโครงการ 3%	745,500.00	1. เงินจ่ายขาดของกลุ่มเกษตรกร 350 คน	197,500.00
8. เงินลงทุนส่วนตัวของผู้ถือหุ้น	200,000.00	2. จัดสร้าง แปลงนาสาธิต เกษตรอัจฉริยะ	435,000.00
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		3. ค่าดำเนินการติดตามตรวจแปลงนา	172,000.00
1 โครงการเพาะกล้าข้าว	2,800,000.00	4. ศึกษาดูงาน ณ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	182,000.00
2 เงินกู้โรงงานคัดเมล็ด	4,250,000.00	5. ค่าตรวจรับรองแปลงนา 3 ปี	150,000.00
3 แปลงนาสาธิต เกษตรอัจฉริยะ	435,000.00	6. ค่าใช้จ่ายบริหารโครงการ 3%	745,500.00
		7. เงินลงทุนส่วนตัวของผู้ถือหุ้น	200,000.00
	26,932,000.00		26,932,000.00

11. แผนการชำระคืน

เมื่อทำการวิเคราะห์ทั้งกระแสเงินสด และอัตราส่วนทางการเงินแล้ว ศูนย์ข่าวชุมชนบ้านสันทรายมีแผนการชำระคืนโครงการ โดยตั้งสมมติฐานหลังจากวางแผนการชำระคืน คือ

1. กิจกรรมของศูนย์ข่าวชุมชนบ้านสันทราย จะต้องสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยั่งยืนต่อไป
2. การชำระคืน จะไม่ส่งผลกระทบต่อกระแสเงินสดของโครงการ

ดังมีรายละเอียดตาม ตารางแผนการเบิกเงินและชำระคืนโครงการ

แผนการเบิกเงินและชำระคืนโครงการ											หน่วย:บาท
ลำดับ	กิจกรรม	ปีที่1	ปีที่2	ปีที่3	ปีที่4	ปีที่5	ปีที่6	ปีที่7	ปีที่8	ปีที่9	ปีที่10
		2568	2569	2570	2571	2572	2573	2574	2575	2576	2577
	เงินโครงการประเภทจ่ายขาด										
1	กิจกรรมอบรมสมาชิกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	118,500	79,000								
2	ดำเนินการจัดสร้าง แปลงนาสาธิต เกษตรอัจฉริยะ	435,000									
3	กิจกรรมติดตามตรวจสอบแปลงนาของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	86,000	86,000								
4	ค่าใช้จ่ายกิจกรรม ศึกษาดูงาน	77,500	104,500								
5	ค่าตรวจรับรองแปลงนา	50,000	50,000	50,000							
6	ค่าใช้จ่ายบริหารโครงการ	745,500									
	เงินกู้ยืมเงินระยะยาวเพื่อการลงทุน										
7	กู้ยืมเพื่อก่อสร้างโรงงานคัดเมล็ดข้าวครบวงจร	4,250,000									
8	กู้ยืมเพื่อธุรกิจเพาะกล้าข้าวแบบครบวงจร	2,800,000									
	เงินกู้ยืมเงินหมุนเวียนในรูปแบบวงเงิน Overdraft										
9	เงินหมุนเวียนเพื่อรับซื้อผลผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	4,500,000	7,500,000	7,500,000	12,000,000	12,000,000	15,000,000	15,000,000	15,000,000	15,000,000	15,000,000
10	เงินหมุนเวียนโครงการ จ่ายให้ก่อน	1,000,000	1,600,000	1,600,000	2,600,000	2,600,000	2,800,000	2,800,000	2,800,000	2,800,000	2,800,000
รวมยอดเบิกเงินโครงการ เพื่อดำเนินกิจกรรม		14,062,500	9,419,500	9,150,000	14,600,000	14,600,000	17,800,000	17,800,000	17,800,000	17,800,000	17,800,000
ยอดชำระคืนโครงการ											
1	ชำระคืนเงินกู้ยืมเงินระยะยาวเพื่อการลงทุน		500,000	700,000	700,000	850,000	850,000	850,000	850,000	850,000	900,000
2	ชำระคืนเงินหมุนเวียนในรูปแบบวงเงิน Overdraft	5,500,000	9,100,000	9,100,000	14,600,000	14,600,000	17,800,000	17,800,000	17,800,000	17,800,000	17,800,000
รวมยอดชำระคืนโครงการ เพื่อดำเนินกิจกรรม		5,500,000	9,600,000	9,800,000	15,300,000	15,450,000	18,650,000	18,650,000	18,650,000	18,650,000	18,700,000

ผู้รับผิดชอบโครงการ ได้ดำเนินการคำนวณหาอัตราส่วนการเงินของโครงการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประเมินโครงการและระยะเวลาคืนทุน โดยนำเงินกู้ยืมเพื่อการลงทุนและเงินสนับสนุนจ่ายขาด ซึ่งเป็นส่วนของทุน ในโครงการมาประเมินค่า ดังตาราง

อัตราส่วนทางการเงิน (key financial ratio)		
อัตราส่วนทางการเงิน	ปริมาณ	หน่วย
1. ระยะเวลาในการคืนทุน (Payback Period)	4	ปี
2. ผลตอบแทนภายใน (IRR)	28	%
3. มูลค่าปัจจุบัน (NPV)	132,565.23	บาท

หมายเหตุ

1. IRR = 28 % โครงการนี้มีผลตอบแทนจากการลงทุน 28 %
2. NPV = 132,565.23 มีค่ามากกว่า 0 แสดงให้เห็นว่าโครงการมีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

12. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย โดยสมาชิกเกษตรกร สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ผ่านมาตรฐานตามการรับรองของ กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำหน่ายแก่ เชียงราย ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงรายและ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา จำนวน 1,000 ตันต่อปี ภายในระยะเวลา 5 ปีที่ดำเนินการของโครงการ
2. ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย ดำเนินกิจกรรม “จ่ายให้ก่อน” เพื่อช่วยเหลือการสำรองจ่ายให้แก่เกษตรกรสมาชิกครอบคลุมพื้นที่ 1,400 ไร่ ภายในระยะเวลา 5 ปีที่ดำเนินการของโครงการ
3. ผลสำรวจความพึงพอใจเกี่ยวกับ โครงการช่วยเหลือด้านกระแสเงินสด (Working Capital) ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว โดยตั้งเป้าหมายความพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 80 ของจำนวนเกษตรกรสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ
4. ประกันราคาเมล็ดพันธุ์ข้าว สูงกว่าราคาอ้างอิงของลานรับซื้อข้าว 25 % เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว จำหน่ายแก่ลูกค้าเป้าหมาย

13. การจัดการความเสี่ยงของโครงการ

เกษตรกรไทยต้องประสบกับความเสี่ยงในการประกอบอาชีพ ซึ่งความเสี่ยงในที่นี้คือ ความผันผวนทางด้านราคาของพืชผลและต้นทุนการผลิต และความไม่แน่นอนของสภาวะอากาศและภัยพิบัติต่างๆ ที่ทำให้เกิดความผันผวนของปริมาณการผลิตตามมา ซึ่งเมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นแล้ว ทางศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย จึงมีนโยบายดำเนินการประสานงานกับ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เพื่อเข้าร่วมโครงการตามที่ คณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ (นบข.) มีมติให้มีการจัดการด้านความเสี่ยง โดยเห็นชอบ **"ประกันภัยข้าวนาปี"** ปีการผลิต 2567/68 วงเงิน 1,569 ล้านบาท เพื่อให้เกษตรกรมีเครื่องมือจัดการความเสี่ยงด้านภัยพิบัติผ่านระบบการประกันภัย และเป็นการต่อยอดความช่วยเหลือของภาครัฐในการรองรับต้นทุนการเพาะปลูกข้าว ให้กับเกษตรกรเมื่อประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งรูปแบบโครงการส่วนในปีนี้จะมียุทธศาสตร์เช่นเดียวกันกับทุกปีที่ผ่านมา

ภัยธรรมชาติ	ศัตรูพืช/โรคระบาด
Tier 1 : 1,190 บาท/ไร่	Tier 1 : 595 บาท/ไร่
Tier 2 : 240 บาท/ไร่	Tier 2 : 120 บาท/ไร่

เกษตรกรที่สนใจติดต่อ ร.ก.ส.
63 จังหวัดทั่วประเทศ ถึงวันที่ 31 ก.ค. 67
14 จังหวัดภาคใต้ ถึง 31 ธ.ค. 67

"ประกันภัยข้าวนาปี 2567/2568" รัฐบาลจะอุดหนุนค่าเบี้ยประกันภัย Tier 1 ร้อยละ 60 และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) อุดหนุนค่าเบี้ยประกันภัย Tier 1 ร้อยละ 40 แบ่งการรับประกันภัยออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การรับประกันภัยพื้นฐาน (Tier 1) และการรับประกันภัยโดยภาคสมัครใจของเกษตรกร (Tier 2) โดยวางเป้าหมายพื้นที่ปลูกข้าว 21 ล้านไร่

การจัดการความเสี่ยงภายในของ โครงการพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวแบบครบวงจร
ของศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย ยังมีแนวทางอื่นๆ ดังตารางต่อไปนี้

การจัดการความเสี่ยงของโครงการ		
ปัญหาจากการดำเนินการ/ ความเสี่ยงของโครงการ	การจัดการบริหารความเสี่ยง	ผู้บริหารความเสี่ยง
1. ภัยพิบัติธรรมชาติที่เกิดขึ้นจากการ เพาะปลูก	1. ใช้ระบบเกษตรแม่นยำ(Precision Framing) เทคโนโลยีผสมผสานการเกษตรยุคดิจิทัล มาช่วยใน การพยากรณ์หรือเตือนภัยในการเกษตร	1. ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย 2. ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย
	2. การนำระบบแจ้งเตือนโดยใช้ระบบการสื่อสาร ยุคดิจิทัล มาใช้ภายในศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย ผ่านการแจ้งเตือนในระบบมือถือและการแจ้งเตือน ผ่านตัวแทนหรือผู้นำกลุ่ม	
2. โรคพืชและแมลงที่ส่งผลกระทบต่อ แปลงเมล็ดพันธุ์ข้าว	1. ให้ความรู้เกษตรกรสมาชิก เกี่ยวกับสถานะความ เสี่ยงต่อการเกิดโรคและแมลง โดยการจัดอบรมและ สื่อสารความรู้แก่สมาชิกอยู่เสมอ	1. กรมส่งเสริมการเกษตร 2. ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย 3. เกษตรกรสมาชิกโครงการ
	2. การใช้วิธีปลูกพืชหลังนา หรือพืชหมุนเวียน ใน กรณีที่เกิดเหตุการณ์วิกฤตแล้ว	
	3. การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ เพื่อแก้ปัญหาโรคพืช และแมลงศัตรูอย่างถูกต้อง	
3. เมล็ดพันธุ์ข้าวไม่ผ่านการ ตรวจสอบตามมาตรฐานกรมการข้าว	1. เกษตรกรสามารถเข้าร่วมโครงการจำหน่าย กับภาครัฐ โดยใช้ไซโลของ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสัน ทรายได้ทันที	1. ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย 2. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงราย 3. ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย
	2. การอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรและการลงพื้นที่ ตรวจแปลงนา ของ จนท.กรมการข้าว และศูนย์ ข้าวชุมชนบ้านสันทราย อย่างต่อเนื่อง	
	3. การจัดตั้งขานาอาสา(Sell Farmer)ของ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ซึ่งเป็นสมาชิกของ ศูนย์ ข้าวชุมชนบ้านสันทรายจะเป็นพี่เลี้ยงของเกษตรกร สมาชิกในการให้คำชี้แนะและช่วยเหลือเกษตรกร โดยขานาอาสา 1 ราย จะเป็นพี่เลี้ยงเกษตรกร สมาชิก 5 ราย	

ปัญหาจากการดำเนินการ/ ความเสี่ยงของโครงการ	การจัดการบริหารความเสี่ยง	ผู้บริหารความเสี่ยง
4. เกษตรกรสมาชิกไม่ขายเมล็ดพันธุ์ คืน ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย	1. ใช้หลักการเกษตรพันธสัญญา ในการบริหาร จัดการระหว่างเกษตรกรสมาชิกและศูนย์ข้าวชุมชน บ้านสันทราย ภายหลังการควบคุมโดย ศูนย์วิจัยข้าว เชียงราย	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย
	2. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร คือหัวใจหลัก ของการก่อตั้ง ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย และ ดำเนินการเสริมสร้างความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง	
5. ขายเมล็ดพันธุ์ข้าวไม่ได้ หลังจาก รับซื้อเกษตรกรสมาชิกมาแล้ว	1. ทำการลงนามข้อตกลง(MOU)กับกลุ่มเกษตรกร กลุ่มต่างๆ เช่น ศูนย์ข้าวชุมชนอื่นๆ วิสาหกิจ ชุมชนอื่นๆ หรือกลุ่มแปลงใหญ่ในการตกลงซื้อ ขายในราคาพิเศษแก่คู่สัญญา MOU	1. ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย 2. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงราย
	2. การรียออดการส่งเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ผ่านเกณฑ์ มาตรฐาน แก่ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงราย ตาม เอกสารบันทึกข้อตกลงการรับซื้อของราชการ ซึ่งคิด เป็นยอดขายเมล็ดพันธุ์ข้าว มากกว่า 90 % ของ ยอดขายในช่วง 2 ปีแรก	
	3.เพิ่มช่องทางการเพิ่มเติม ทั้งระบบ Online หรือ ระบบ Direct Sale ของพนักงานขายและเกษตรกร ชาวนาอาสา	
6. ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทรายมี ปัญหาภายในถึงขั้นปิดกิจการ	1. ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทรายได้ทำการจัดตั้ง เป็นนิติบุคคลแล้วในชื่อ บริษัท ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสัน ทราย จำกัด เป็นที่เรียบร้อยแล้วเพื่อให้เกิดความมั่นคง และมีระบบบริหารและการบัญชีที่น่าเชื่อถือ	1. ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย 2. เกษตรกรสมาชิก
	2. คณะกรรมการบริหาร ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสัน ทราย ต้องมีธรรมาภิบาล และความซื่อสัตย์ ซึ่งทาง กรรมการข้าว มีการจัดอบรมเสริมสร้างความ แข็งแกร่งด้านบริหารงานบุคคลอยู่เสมอ	
	3.สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกของ ศูนย์ ข้าวชุมชนบ้านสันทราย ด้วยการจัดกิจกรรมสร้าง ความสัมพันธ์ทุกๆ 6 เดือน	

ปัญหาจากการดำเนินการ/ ความเสี่ยงของโครงการ	การจัดการบริหารความเสี่ยง	ผู้บริหารความเสี่ยง
7. ขาดสภาพคล่องทางการเงิน	1. เปิดระดมทุนเพิ่มแก่สมาชิกเกษตรกรของ ศูนย์ ข้าวชุมชนบ้านสันทราย	1. ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย 2. เกษตรกรสมาชิก
	2. หาแหล่งทุนจากธนาคารของรัฐ และแหล่งทุน งานวิจัย เพราะว่า ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทรายมี การวางกลยุทธ์ที่จะทำการพัฒนาอาชีพเกษตรกร ทำนาแบบครบวงจร และจะเป็นแหล่งเรียนรู้และ วิจัย ที่สำคัญในการทำของจังหวัดเชียงราย	
	3. ปรับโครงสร้างหนี้และหาทางออก เมื่อเจอภาวะ วิกฤติ โดยนำหลักการบริหารการเงินมาใช้ พร้อม ทั้งนำปัญหาแจ้งหน่วยงานที่ให้ทุนเพื่อรับทราบและ วางแผนการแก้ปัญหาพร้อมกัน	
8. ไม่มีความสามารถในการชำระหนี้	1. มีการแบ่งประเภทของการกู้ยืมชัดเจนเพื่อ วางแผนเงินกู้และแผนการชำระหนี้ ซึ่งต้องใช้กลยุทธ์ การชำระหนี้ในรูปแบบต่างกัน	1. ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย 2. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงราย 3. ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย
	2. การกู้ยืมเงินระยะยาวต้องทำแผนการชำระที่ ชัดเจน และมีวินัยทางการเงินอย่างเคร่งครัด	
	3. เงินทุนหมุนเวียนระยะสั้นตามรอบซึ่งเป็นเงินกู้ยืม Overdraft : OD จะต้องดำเนินการกำหนดการ ชำระที่ชัดเจน และวางแผนร่วมกับศูนย์เมล็ดพันธุ์ ข้าวเชียงราย และศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ที่จะต้อง จ่ายเงินเพื่อชำระค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว	

ในการจัดการความเสี่ยงนี้ ทาง ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย ได้จัดคณะกรรมการตรวจสอบกิจการ
ภายใน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ เป็นการติดตามงานของ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย โดยได้เรียนเชิญเจ้าหน้าที่
ของกรมการข้าว ดำเนินการวัดผลและมีการประเมินเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ คือ

1. มีปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ได้รับมาตรฐานจากสมาชิกเกษตรกร ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย
1,000 ตันต่อปี ขึ้นไป
2. มีเกษตรกรชาวนาอาสา(Sell Farmer) รายใหม่ปีละ 10 ราย จาก ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย
3. จำนวนครั้งในการตรวจสอบแปลงข้าวผลิตเมล็ดพันธุ์ 20 ครั้งต่อปี

ดังตาราง การตรวจวัดผลภายในของ คณะกรรมการตรวจสอบกิจการภายใน

ลำดับ	รายการประเมินความสำเร็จโครงการ	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ร้อยละความสำเร็จ					คะแนน
				100	99-95	94-90	89-85	84-80	
1	ราคาขายข้าวเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับโรงสีข้าวและลานรับซื้อข้าว	ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของ	ร้อยละ 25						
2	ปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ทาง ศชช.บ้านสันทรายรับซื้อจากเกษตรกรสมาชิก	ปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าว	1,000 ตันต่อปี						
3	สัดส่วนช่องทางการตลาดเกษตรกรทั่วไปเมื่อเทียบกับปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าวทั้งหมด (Market Share)	ร้อยละที่ขายเกษตรกรทั่วไป	ร้อยละ 30						
4	ศักยภาพการชำระหนี้ตรงตามจำนวนมูลหนี้	ร้อยละที่ชำระหนี้ตามมูลหนี้	ร้อยละ 100						
5	ศักยภาพชำระหนี้ตรงตามวันที่เรียกเก็บ	ร้อยละวันที่ชำระตรงวัน	ร้อยละ 100						
6	จำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา	ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของ	ร้อยละ 100						
7	ปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ของกรมการข้าว	ตันต่อปี	1,000 ตัน						
8	จำนวนเกษตรกรรายใหม่ Sell Farmer รายใหม่ที่ได้รับการลงทะเบียน และอบรม จากกรมการข้าว	รายต่อปี	10ราย						
9	จำนวนครั้งในการตรวจสอบแปลงเมล็ดพันธุ์ข้าวของเกษตรกรสมาชิก ศชช.บ้านสันทราย	ครั้งต่อปี	20						

14. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ต้นแบบของการช่วยเหลือด้านกระแสเงินสด (Working Capital) ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อจำหน่ายให้แก่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงราย ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา และกลุ่มเกษตรกรเครือข่าย
2. เกษตรกรสมาชิก ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อจำหน่ายให้แก่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงราย ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา และกลุ่มเกษตรกรเครือข่าย อีกทั้งยังสามารถเพิ่มกำไรจากการทำนา เมื่อเทียบกับรูปแบบเดิม ถึง 2,000 บาทต่อไร่
3. เกษตรกรสมาชิก ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย สามารถใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่กับโรงงานคัดเมล็ดพันธุ์ข้าวของกลุ่ม เพื่อใช้ประโยชน์ต่อครัวเรือนเองและเครือข่ายเกษตรกรทำนา ในการได้รับเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีมาตรฐาน
4. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงราย ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา และกลุ่มเกษตรกรเครือข่าย ได้รับเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีมาตรฐาน ในการจำหน่ายต่อหรือแจกจ่ายตามภารกิจ หรือนโยบายของภาครัฐ
5. เกษตรกรสมาชิก ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย มีรายได้ที่ดีกว่ากระบวนการทำนาแบบเดิม
6. เสริมสร้างธุรกิจชุมชน ให้เกิดความยั่งยืนในอาชีพเกษตรกร

7. เกษตรกรมีความรู้ มีนวัตกรรมและมีการนำเทคโนโลยีชีวภาพ มาใช้ในการทำนาเพื่อลดต้นทุน ที่เป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับประเทศ ต่อการค้าในโลกเสรี

ลงชื่อ

ผู้เสนอ / รับผิดชอบโครงการ

(นาย นพดล ธีญวณรรณนา)

ประธาน ศูนย์ข่าวชุมชนบ้านสันทราย